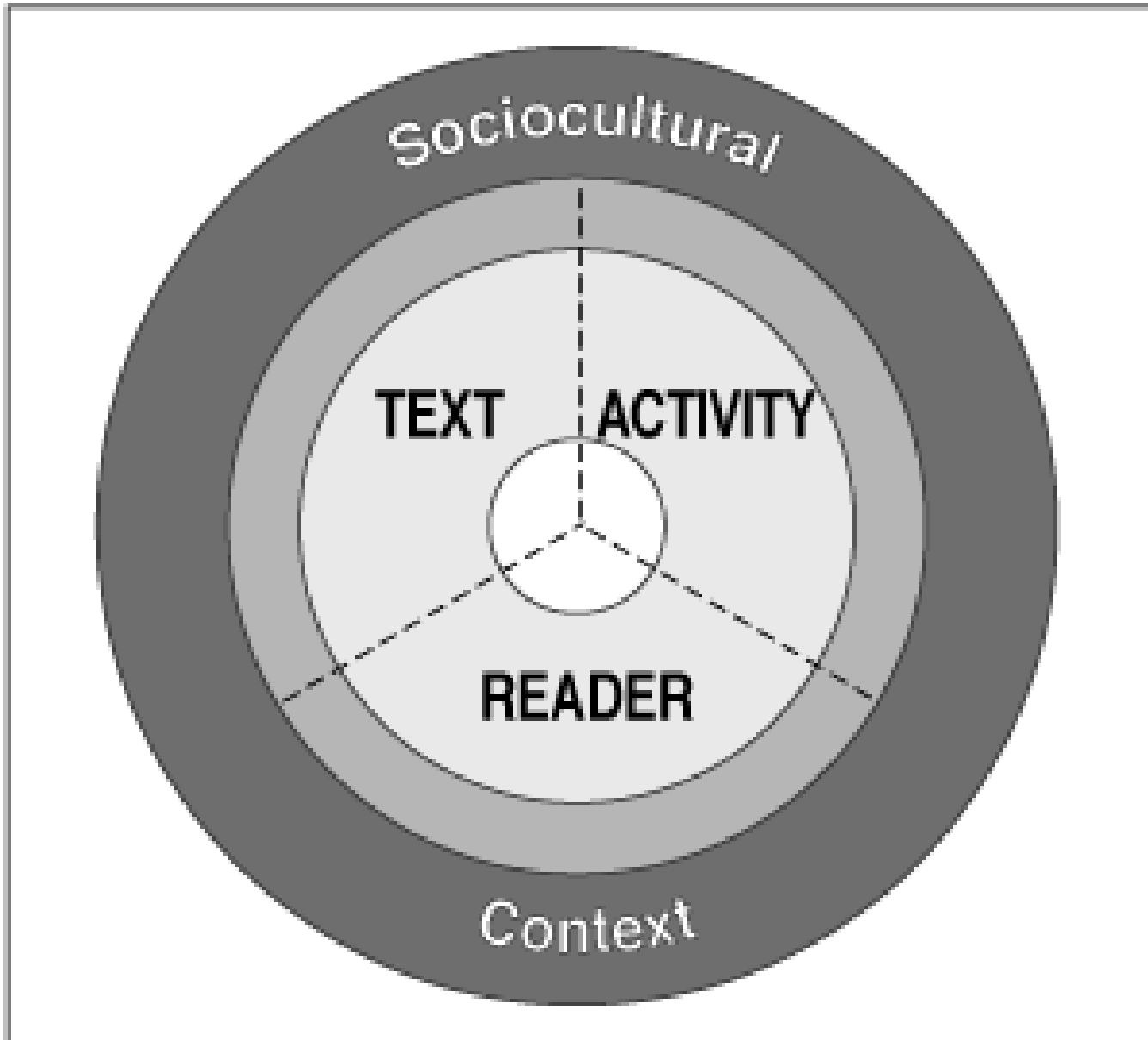

Läsförståelse – definitioner och svårigheter

Åsa Elwér, Institutionen för
beteendevetenskap och lärande (IBL)

Recht & Leslie, 1988)

God hörförståelse

Läs- och skrivsvårigheter

Typiska läsare

Kombinerade svårigheter

Språkförståelsesvårigheter

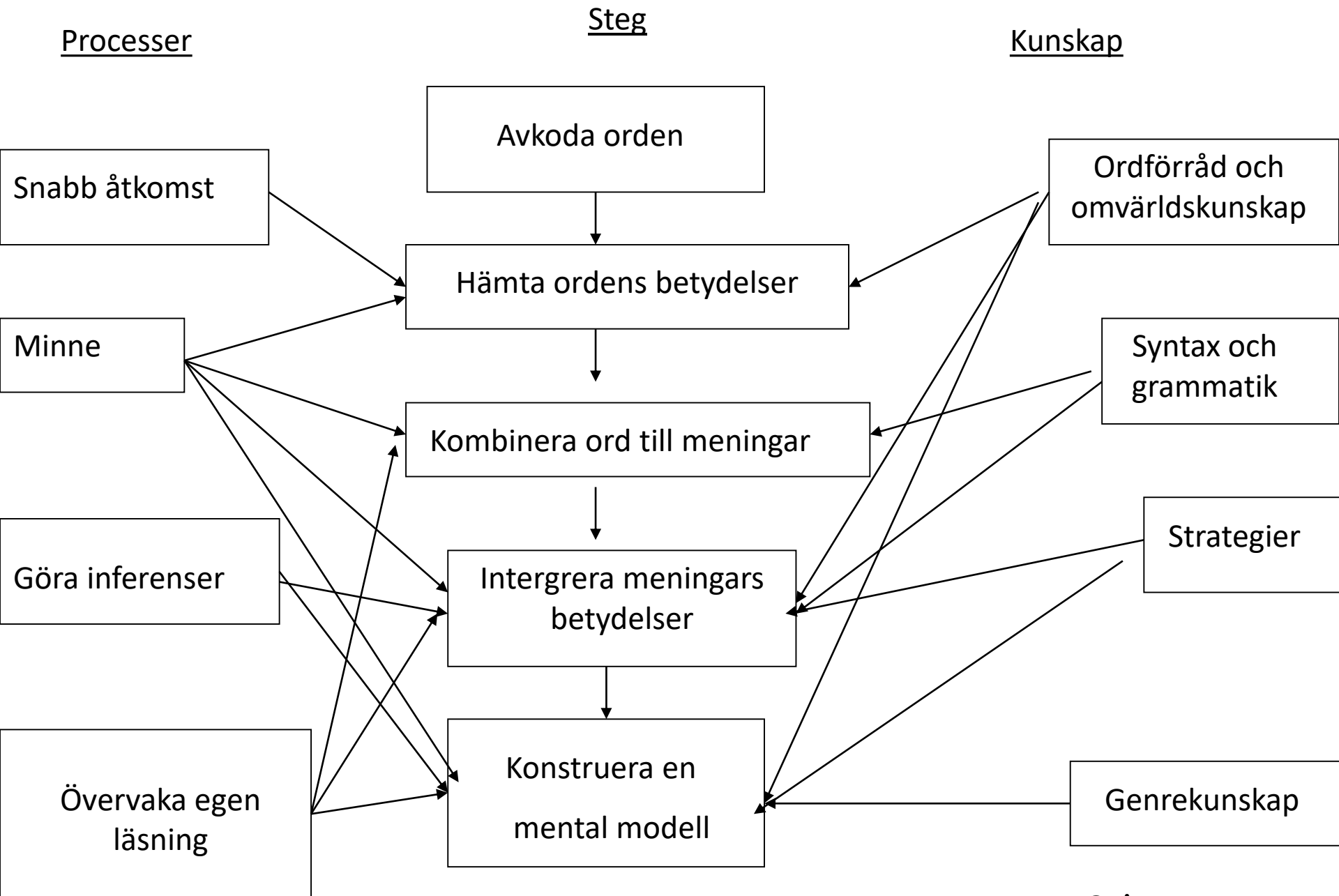
Svag hörförståelse

Svag ordavkodning

God ordavkodning

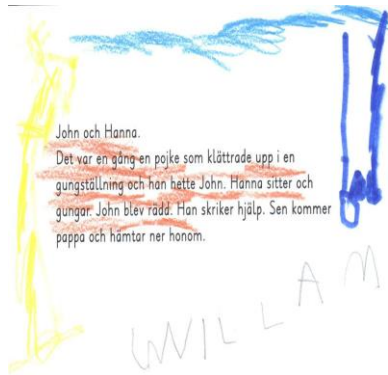
Att testa läsförståelse

- Olika läsförståelsetest testar olika förmågor (Keenan et al. 2008)
- Barn som uppvisar en svag prestation på ett läsförståelsetest, presterar inte nödvändigtvis lika svagt på ett annat (Keenan, 2012)
- Läsförståelse förändras över tid (Hoover & Gough, 1990)

Kritiska aspekter av läsförståelse

(Kendeaou et al., 2014)

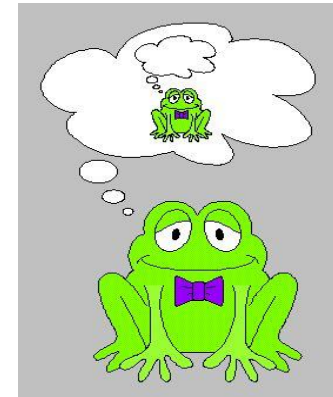
Bas – avkodning,
läsflyt, ordförråd

Inferenser

Exekutiva
förmågor

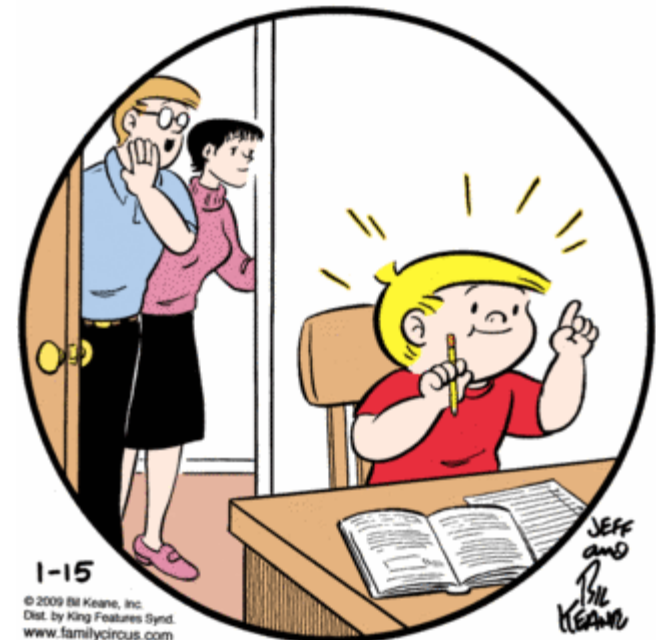

Övervakning av
egen läsning

Inferenser

Svårigheter att göra såväl textbaserade som modellbaserade inferenser

- Extra svårt när textdelarna är skilda åt
- Varför? Arbetsminne eller exekutiva funktioner
- Inferensfrågor ställer höga krav på minnet

“Look! He’s been struck by enlightening.”

The Role of Text Memory in Inferencing and in Comprehension Deficits

Anh N. Hua and Janice M. Keenan
University of Denver

Comprehension tests often compare accuracy on inferential versus literal questions and find inferential harder than literal, and poor comprehenders performing worse than controls. Difficulties in integration are assumed to be the reason. This research explores another reason—differences in memory for the passage information underlying the questions. Thirty-nine poor comprehenders and 39 controls were given multiple-paragraph passages, which they retold before answering questions. Retellings permitted assessing question accuracy as a function of memory for the text underlying each question. Inferential accuracy was poorer than literal, and the expected group effect was obtained. However, when text memory was perfect, group differences disappeared, indicating that poor comprehenders can generate inferences as well as controls, if they have the relevant information in memory. These findings show that text memory is crucial in distinguishing poor comprehension.

Exekutiva funktioner

Kognitiv flexibilitet – förmågan att förflytta sin uppmärksamhet från en aktivitet till en annan eller att växla mellan beståndsdelar i en uppgift

Arbetsminne – kapacitet att hålla information i huvudet samtidigt som man arbetar med delar av denna information

Impulskontroll – motstå vanemässiga reaktioner, ignorera distraherande information

(Cartwright, 2017)

Contents lists available at [ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com)

Journal of Experimental Child Psychology

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jecp

Online and offline inferential and textual processing of poor comprehenders: Evidence from a probing method

Menahem Yeari^{*}, Shiri Elentok, Rachel Schiff

School of Education, Bar Ilan University, Ramat-Gan 52900, Israel

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article history:

Numerous studies have demonstrated that poor inferential pro-

Exekutiva funktioner

(Yeari, Elentok, & Schiff, 2017)

- Intro 1: Peter älskade att hjälpa sin mamma i köket.
- Intro 2: Ikväll hjälpte han henne att göra sallad
- **Prediktion: Peter skalade löken till salladen.**
- Mellanled 1: Hans mamma skar tomater och sköljde sallad.
- Mellanled 2: Hon uppskattade Peters hjälp.
- **Brygga: När han var färdig, bad Peter om att få en pappersservett.**
- Inferens: tårar
- bokstavligt innehåll: lök

Poor comprehenders , 8-9 år

- Har avkodningsförmåga som är *normal* för sin ålder
- Har läsförståelse som är *långt efter* vad som förväntas baserat på avkodningsförmågan
- Så många som 10 % av befolkningen?
- Oupptäckta i verksamheten?

(Cain & Oakhill, 2007; Elwér, 2009, Hulme & Snowling, 2011, Nation, 2005)

Bakgrund

- ILTS (International Longitudinal Twin Study)
- Data insamlat i USA, Australien, Norge och Sverige
- Sammanlagt fler än 1000 tvillingpar
- Testas vid 5 års ålder, slutet av f-klass, åk 1,2, 4 & 8
- Titta på utvecklingen av skriftspråkliga förmågor
- Startar *före* formell läs- och skrivinlärning
- Studerar genetiskt och miljömässigt inflytande på läsning och förutsättningar för läsning

Hur ser elever med svag läsförståelse ut tidigare i utvecklingen när det gäller språk, läsning och kognition?

- 56 elever med svag läsförståelse i 4:e klass
- 56 elever med god läsförståelse
- Jämfört grupperna i språkliga och kognitiva förmågor med start vid 5- års ålder
- Förändring över tid

(Elwér et al., 2015)

Sammanfattning av resultaten

- Inga skillnader i avkodning och stavning
- Ökande skillnader i läsförståelse mellan åk 2 och 4
- Poor comprehenders är en homogent språkligt svag grupp

Longitudinal Stability and Predictors of Poor Oral Comprehenders and Poor Decoders

- Två olika grupper som förväntas uppvisa läsförståelseproblem (poor decoders och poor oral comprehenders) enligt the simple view of reading
- Frågeställning: Hur stabila och specifika är problemen?
 - Språkliga och kognitiva mått
 - Läsning och skrivning

Elwér, Å., Keenan, J. M., Olson, R. K., Byrne, B., & Samuelsson, S. (2013). Longitudinal stability and predictors of poor oral comprehenders and poor decoders. *Journal of experimental child psychology*, 1–20. doi:10.1016/j.jecp.2012.12.001

Kan man identifiera grupperna i förskoleåldern?

- Utifrån kunskaper om vad som kännetecknar grupperna i förskoleålder (profil på RAN och vokabulär) identifierade vi två at risk grupper med barn
- At risk grupperna uppvisade delvis den förväntade profilen av svårigheter – med måttliga effektstorlekar
- 21 % av at risk poor decoders ingick i gruppen poor decoders i Åk 4
- 35 % av at risk poor oral comprehenders ingick i gruppen poor oral comprehenders i Åk 4
- Det är svårt att förutsäga extrema grupper över en tidsperiod på 5 år.

Mathematical ability in subtypes of poor readers (Elwér, Träff, Samuelsson, 2018)

- Syftet med studien var att undersöka matematiska färdigheter bland olika typer av svaga läsare.
- 186 svenska tvillingar från ILTS
- Utvalda i åk 4
 - 26 poor comprehenders (PC)
 - 19 poor decoders (PD)
 - 0 garden variety poor readers
 - 141 typical readers (TYP)
- Testade igen i åk 7

Sammanfattning resultat läsning och språk

- Nedsättningar i RAN and stavning bland svaga avkodare över tid
- Nedsättningar i ordförråd bland poor comprehenders
- Liknande nivåer i läsförståelse i de två grupperna i årskurs 4
- Poor comprehenders halkar efter i läsförståelse över tid (årskurs 7)

Test i matematik

Aritmetik. 37 beräkningsuppgifter i alla fyra grundläggande räknesätten, fraktionsjämförelse, tidsomvandlingar mellan timmar och minuter och kvadratberäkningar, ökande svårighetsgrad (WRAT-3:Wilkinson, 1993)

Aritmetisk flyt. Eleverna ska lösa så många aritmetiska problem (addition, subtraktion och multiplikation som möjligt på tre minuter (Woodcock et al., 2001).

Problemlösning. 62 textproblem, med ökande svårighetsgrad (Woodcock et al., 2001).

Sammanfattning av resultat

Aritmetiskt flyt nedsatt hos svaga avkodare

(see also Vukovic et al., 2010, Träff & Passolunghi, 2015; Träff et al., 2017)

Aritmetik nedsatt hos poor comprehenders

(finns inte i tidigare studier)

Problemlösning nedsatt hos båda typerna av

svaga läsare (see also Vukovic et al., 2010 and Pimperton & Nation, 2010)

Referenser:

Elwér, Å., Träff, U., & Samuelsson, S. (2018). Mathematical ability in subtypes of readers. Konferensbidrag presenterat på ECIDD, European Conference on Psychological Theory and Research on Intellectual and Developmental Disabilities. 2018. Padua. Italien.

Elwér, Å. (2009). Specifika läsförståelseproblem. I S. Samuelsson (red.), *Dyslexi och andra svårigheter med skriftspråket* (s. 162-182). Stockholm: Natur & Kultur.

Elwér, Å. (2014). *Early Predictors of Reading Comprehension Difficulties*. Linköping: Linköping University, Department of Behavioral Sciences and Learning, 2014

Elwér, Å., Keenan, J. M., Olson, R. K., Byrne, B., & Samuelsson, S. (2013). Longitudinal stability and predictors of poor oral comprehenders and poor decoders. *Journal of Experimental Child Psychology*, 115(3), 497–516. doi:10.1016/j.jecp.2012.12.001

Elwér, Å., Gustafson, S., Byrne, B., Olson, R. K., Keenan, J. M., & Samuelsson, S. (2015). A retrospective longitudinal study of cognitive and language skills in poor reading comprehension. *Scandinavian Journal of Psychology*, 56(2). doi:10.1111/sjop.12188

Tack för att ni lyssnat!

asa.elwer@liu.se

www.liu.se